

Progressieve Combinatie Bergen

WERKEN AAN BERGEN

MET VERANTWOORDELIJKHEID, LEF EN AANDACHT

VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018-2022

Bergen is zó mooi. En dat willen we zo houden. Maar er zijn ook zaken die beter moeten en beter kunnen. Want de gemeente Bergen is niet voor alle inwoners even mooi. Er zijn nog heel wat mensen met problemen op het gebied van werk, wonen, financiën, zorg of onderwijs. Daar wil de PK iets aan doen, zodat iedereen in de toekomst zeker kan zijn van een goed leven in deze gemeente. En laten we vooral niet vergeten, dat ons landschap de groene impuls van de PK niet kan missen.

Hoofdpunten van ons programma voor de komende vier jaar

HOOFDSTUK 1 Werken met bewoners aan vitale en leefbare kernen	3
Leefbare kernen	3
Sport.....	3
Cultuur	3
Wonen.....	3
Veiligheid.....	4
HOOFDSTUK 2 Werken aan een vriendelijke dienstverlening	8
Samenwerking.....	8
Andere Rollen en Taken	8
HOOFDSTUK 3 Werken aan werkgelegenheid	10
Werkgelegenheid	10
HOOFDSTUK 4 Werken voor en met mensen in armoede	13
Armoede en schuldhulpverlening.....	13
HOOFDSTUK 5 Werken aan goede zorg met persoonlijke aandacht	15
Zorg en welzijn	15
HOOFDSTUK 6 Werken voor en met onze jeugd.....	19
Onderwijs.....	19
Jeugdzorg.....	19
HOOFDSTUK 7 Werken aan een duurzame toekomst	22
Duurzame energie	22
Luchtkwaliteit.....	22
Water(beheer)	22
Afval	23
Hondenpoep.....	23
HOOFDSTUK 8 Werken aan de kwaliteit van de Maasduinen.....	26
Natuur en recreatie en landbouw	26
HOOFDSTUK 9 Werken aan een financieel solide gemeente.....	28
Financiën	28

HOOFDSTUK 1 Werken met bewoners aan vitale en leefbare kernen

Algemene opvatting:

Leefbare kernen

Een vitaal platteland met leefbare kernen, met vitale kernen. Dat is wat voor onze gemeente enorm belangrijk is.

Eigenlijk spreekt het vanzelf: iedereen wil graag wonen in een leefbare buurt of kern. Bewoners willen het idee hebben dat de buurt van 'hun' is. In zo'n buurt voel je je thuis, zijn goede voorzieningen aanwezig, is het veilig en heb je een goede omgang met je buren. Kort gezegd omvat leefbaarheid alle aspecten van het leven in dorpen: wonen, buiten spelen, (verkeers-)veiligheid, sociale veiligheid, samenleven, de voorzieningen en de zorg.

Leefbaarheid is een zaak van inwoners, ondernemers, instellingen en de overheid samen. Er zit heel veel kracht in de gemeenschap. Het is zoeken hoe die te mobiliseren is. Zelfsturing kan daarbij een grote rol spelen. Ook de rol van de dorpsraden kan/moet verder uitgediept worden. De gemeente faciliteert. De initiatieven van bewoners worden met warmte tegemoet getreden. De ideeën achter buurtrechten maken we mogelijk.

Mensen met een beperking hebben het recht om zo volledig mogelijk te participeren in de samenleving. In 2016 is het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking van kracht geworden in Nederland. Wij implementeren dit verdrag en halen beperkingen weg zodat onze dorpen toegankelijk zijn voor iedereen.

Sport

Sport is belangrijk voor iedereen: voor de gezondheid, als middel voor participatie, voor de gezelligheid, om spelregels, die je ook in het gewone leven nodig hebt te leren, te leren samenwerken en ga zo maar door. Activiteiten rondom bewegen vallen onder de noemer "Bergen beweegt natuurlijk". De beweegcoaches zijn cruciaal om de doelen te kunnen bereiken.

Sport wordt veel in verenigingsverband georganiseerd. Vrijwilligers zijn de dragers van deze verenigingen. Er zijn in onze gemeente veel sportverenigingen met een groot bereik onder onze inwoners. Deze verenigingen zijn van groot belang voor de leefbaarheid, de onderlinge binding en zij vormen de brug in het verbinden van verschillende sociale netwerken door de samenleving heen.

Teamsport draagt bij aan de ontwikkeling van het kunnen omgaan met winnen en verliezen. Sport moet toegankelijk zijn voor alle kinderen.

Cultuur

Cultuur gaat over wie we zijn en wie we kunnen zijn, waar we vandaan komen en naartoe gaan, en over onze drijfveren en motieven. Cultuur is belangrijk voor de leefbaarheid in dorpen. Cultuur kent een grote verscheidenheid. Voor onze gemeente gaat het vooral om de bibliotheek, het muziekonderwijs, toneelverenigingen, de archiefgroepen in de diverse dorpen, de monumenten en alle andere vormen van culturele uitingen, denk aan alle festivals, concerten en evenementen. Cultuurhistorie kan een bindend element zijn in een dorp. Voor de PK is het altijd belangrijk geweest dat alle vormen van cultuur toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen en dat elke cultuuruiting van waarde is.

Wij vinden het belangrijk, dat er een lokale omroep is. Van belang voor de nieuwsgaring en voor de binding op dorpsniveau. We staan open voor vernieuwende concepten.

Kunst, creatieve industrie is niet op grote schaal aanwezig in de gemeente Bergen. Misschien liggen hier kansen : Kunst in de Maasduinen, kunstenaarsdorp Bergen/Aijen.

Wonen

Fijn wonen, doe je in een veilige gemeente. Het is in Nederland nog nooit zo veilig geweest als nu. Maar, het gevoel is vaak anders. De PK wil dat inwoners zich veilig voelen. Maar we laten stoere taal achterwege. Wonen is een eerste levensbehoefte. Wonen is meer dan een dak boven je hoofd, het is een ankerpunt van de verbonden samenleving en een basis voor het tegemoet kunnen treden van de wereld. Wonen doe je in een buurt of dorp, te midden van en samen met anderen.

Dit betekent dat er voldoende betaalbare huizen voor uiteenlopende soorten huishoudens beschikbaar moeten zijn. Iedereen dient goed te kunnen wonen voor een eerlijk deel van het besteedbaar inkomen.

Wonen is verbonden met zeggenschap over de eigen woning en woonomgeving: als bewoners dat willen, moeten ze letterlijk de baas zijn over hun eigen huis en op die manier een directe invloed op hun woonomgeving hebben. Zeggenschap gaat daarom ook over de invloed die huurders en gemeenten hebben op het beleid van de woningcorporatie. Huurdersparticipatie en -medezeggenschap zijn hierom noodzakelijk.

Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte. Wij staan voor een veilige en open samenleving en wij koesteren de diversiteit die daarbinnen bestaat. Daarbij zijn wederkerigheid en respect voor elkaar uitgangspunt. Wij willen allemaal kunnen werken, wonen en leven zonder ons zorgen te hoeven maken over rampen of misdrijven, die ons lichaam kunnen beschadigen, onze geest kunnen traumatiseren of anderszins onze toekomst kunnen bedreigen.

Recht en veiligheid beginnen dichtbij huis. Een veilige omgeving is een zaak voor iedereen. Als iemand zich onveilig voelt, heeft hij of zij in de regel geen behoefte aan een debat over saamhorigheid. Je niet veilig voelen staat dat immers in de weg. Die veiligheid bevorderen wij door een goede samenwerking tussen gemeente, politie, justitie en vele andere partijen op touw te zetten. Het doel daarvan is om de veiligheid zowel feitelijk als gevoelsmatig te verbeteren. Samen zorgen wij ervoor dat onze leefomgeving veiliger wordt. Veiligheid vereist inspanningen van alle partijen. We laten veiligheid niet alleen aan de overheid over en maken gebruik van de inzet van burgers om onze leefwereld veiliger te maken. Zonder medewerking van burgers kunnen we het niet. De snelle opkomst van Burgernet en het ontstaan van vele Whatsapp-groepen in buurten illustreren dat. Maar er is meer. We maken glashelder wat wel en wat niet kan in onze samenleving. Dat betekent dat we grenzen trekken. Het aanspreken op die grenzen is een gezamenlijk streven. Het handhaven van de grenzen en het optreden waar dat nodig is, is een taak van gemeente, politie en justitie. De inzet hierop kan en moet doelmatiger. Die grenzen gelden ook voor buurtpreventiegroepen of vergelijkbare activiteiten. Zij dragen geen wapens en mogen niet zelf fouilleren.

Bijzondere aandacht gaat uit naar (signalen van) radicalisering. Dit vereist alertheid en samenwerking tussen gemeente, politie, onderwijs, vrijwilligers en sportclubs. Bijzondere zorg vergt de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Steeds vaker zien we voorbeelden van criminaliteit rond drugs, mensenhandel en/of vastgoed, die van- uit de onderwereld de bovenwereld binnendringt en vergiftigt.

Voor de PK betekent dit voor de komende raadsperiode:

Leefbare kernen

1. In onze gemeente kunnen bewoners hun 'buurtrechten' gebruiken. Dit houdt in dat bewoners de gemeente kunnen uitdagen om publiekstaken over te nemen en deze zelf uit te voeren, dat bewoners betrokken zijn bij de ontwikkelingen en uitvoering van plannen voor de openbare ruimte, en dat bewoners de mogelijkheid hebben om mee te doen bij de verkoop van maatschappelijk vastgoed.
2. Een leefbaar dorp is ook veilig, zowel feitelijk als in de beleving. Leefbaar betekent eveneens een sociale buurt. Het sociaal team is de eerste toegang tot zorg en ondersteuning en is in elk dorp te raadplegen.
3. Zorgen voor elkaar in een dorp is essentieel. De gemeente kan voorzieningen stimuleren waardoor mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, minder eenzaam zijn: denk aan de huiskamers, klussendienst, boodschappenservice, spreekuur huisarts in het dorp, bloedprijkservice. Maar vooral uitgaand van de kracht van de gemeenschap. Dit soort voorzieningen helpt om de nulde-lijn te versterken en die is cruciaal als Positieve Gezondheid uitgangspunt is.
4. Wij willen een inclusieve samenleving zijn. We proberen een plekje te vinden voor iedereen in onze gemeenschap. Er zouden dagelijks zo min mogelijk taxibusjes naar elders moeten rijden. Zoveel mogelijk werken, leren en verblijven in eigen dorp en gemeenschap.
5. Een leefbare wijk is verkeersveilig: 30 km per uur is het regiem en rond de scholen zijn veilige kindzones. Trottoirs zijn begaanbaar.
6. Het vastgestelde accommodatiebeleid blijft van kracht. Eén multifunctionele accommodatie per kern. Voor Afferden willen wij een duurzame oplossing voor de toekomst. Wij zijn voorstander van een nieuw gezondheidscentrum in het dorp. In (Oud) Bergen is een buurthuis (lokaal) ook van belang.

7. Het afgesproken nagestreefde bruisende karakter van Den Asseldonk moet er komen. Optisport staat hiervoor aan de lat.
8. Onze gemeente moet zo snel mogelijk voldoen aan het VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking. Dat kan door bijvoorbeeld woningen aan te passen en geschikt te maken voor het zelfstandig kunnen wonen van mensen met een beperking. Mensen met een beperking moeten betrokken zijn bij de planontwikkeling.
9. We richten wijken, openbare gebouwen, scholen, sportvoorzieningen en openbaar vervoer zo in dat deze toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
10. We zorgen er samen met het bedrijfsleven en de middenstand voor dat winkels en kantoren voor mindervaliden toegankelijk zijn.
11. De openbare ruimte moet toegankelijk zijn voor iedereen zodat kinderen en volwassenen elkaar als vanzelfsprekend ontmoeten.
12. Wij willen investeren in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Speeltuinen, groen, parken en bankjes nodigen uit om elkaar te ontmoeten. Daarom moeten er daarvan in alle buurten genoeg van zijn. Vooral ook inzetten op de informele speelruimten in onze groene gemeente. Dan moet wel de grootste bedreiging van die informele speelruimten worden aangepakt namelijk hondenpoep.
13. Bij het inrichten van de openbare ruimte rekening houden met een ouder wordende bevolking. Meer bankjes op looproutes. We houden rekening met rollatorcirkels.
14. We beheren onze openbare ruimte vanuit de principes schoon, heel, veilig, aantrekkelijkheid, kwaliteit en eenvoud.
15. We ontwikkelen toekomstige streefbeelden voor de openbare ruimte van elk dorp, geen hapsnap beleid. De dorpen Well en Afferden verdienen een kwalitatieve impuls.

Sport

16. Wij zetten in op voldoende en kwalitatief goede faciliteiten voor het kunnen beoefenen van sport (in teamverband en in verenigingsverband). We zullen zeker helpen als er voornemens zijn om samen te gaan.
17. Via het vrijwilligersbeleid helpen we te voorzien in aanbod van vrijwilligers.
18. Wij willen sporters en vrijwilligers bijvoorbeeld eens in de twee jaar in het zonnetje zetten. Organisatie in handen van een groep vrijwilligers, gefaciliteerd door de gemeente.
19. Professionals en vrijwilligers, die met kinderen werken, hebben een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)
20. We bevorderen de deelname van kinderen aan sport van niet-draagkrachtige ouders als onderdeel van het kindpakket en door gebruik te maken van het Jeugd sportfonds. Zo kan tegemoet gekomen worden in de kosten voor sportkleding, - attributen en het lidmaatschap van de vereniging.
21. Actieve sportbeoefening moet ook mogelijk zijn voor mensen met een beperking. De gemeente neemt deel aan iedereen Kan Sporten (IKS), regionaal organiseren van sportactiviteiten voor verstandelijk beperkten.
22. Wij ondersteunen de sportverenigingen extra, die actief werk maken van diversiteit en integratie, zoals in de huidige subsidieverordening is gerealiseerd.
23. Een deel van de sportbeoefening, zoals joggen, tai chi en fietsen, vindt in de publieke ruimte plaats. Wij stimuleren het gezamenlijk gebruik van voorzieningen en parken. Bij de inrichting van de publieke ruimte houden we hier rekening mee.
24. Sport en bewegen begint al op vroege leeftijd. Daarvoor zijn er in elke buurt voldoende speelplekken, speeltuinen en beweegtuinten voor ouderen.
25. Elk kind moet leren zwemmen. Als dit niet door de ouders wordt geregeld, dan kan dit via het kindpakket, zodat alle kinderen tussen de 6 tot 12 jaar een A en B zwemdiploma halen. Voor kinderen, die ouder zijn en nog niet kunnen zwemmen, zijn er regelingen.
26. In samenhang met jeugdzorg en het sociaal team, de scholen en GGD binnen het LEWA overleg wordt sterk ingezet op gezonde kinderen, vooral gericht op preventie. Die plannen, ook uitgevoerd door de bewegcoaches, zijn specifiek gericht op de aanpak en het met name onder kinderen voorkomen van obesitas. Meer sport op school, gezonde maaltijden en gezonde snacks, melk en water komen in de plaats van friet en cola.

27. Met de beweegcoach voor ouderen is een programma ontwikkeld gericht op ouderen en blijven bewegen. Hier kunnen fietsactiviteiten, wandelprogramma's (bio-walking bv.) maar bijvoorbeeld ook valpreventie deel van uitmaken. We stimuleren het ontstaan van beweegtuinen.

Cultuur

28. Wij plaatsen cultuureducatie voor kinderen en jongeren hoog op de agenda. Wij maken dit toegankelijk en betaalbaar met inkomensafhankelijke eigen bijdragen of door cultuureducatie onderdeel van het kindpakket te maken.
29. Wij zien de bibliotheek als laagdrempelige ontmoetings- en leerplaats. Dat betekent dat er in onze bibliotheek een bijdrage geleverd wordt aan de bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid. Er zijn allerlei vormen van informatie te vinden en er zijn permanent open wifi-verbindingen. In de bibliotheek bevindt zich een Dementheek. Er wordt samengewerkt met de Computerclub van de KBO, Gilde Bergen, Humanitas. Er is sprake van een Taalhuis.
30. In door overheid gesubsidieerde culturele instellingen, leveren deze instellingen maatschappelijke bijdragen, worden de bestuurders gehonoreerd volgens de WNT-norm en wordt de code good governance toegepast.
31. We vinden samenwerking tussen culturele voorzieningen en het onderwijs belangrijk. Kennis over ons culturele erfgoed - waar komen we vandaan - helpt jongeren bij het vinden van hun identiteit.
32. Wij stimuleren cultureel ondernemerschap.
33. Cultureel erfgoed moet worden behouden voor volgende generaties.

Wonen

34. Wij zorgen voor voldoende en beschikbare sociale huurwoningen (betaalbare voorraad) voor alle doelgroepen van de sociale huur in samenwerking met de woningcorporatie.
35. In onze krimpgemeente kunnen er niet meer veel woningen worden gebouwd. Belangrijk is het dus om vooral dat te bouwen waar behoefte aan is. Weinig eengezinswoningen, veel levensloopbestendige woningen. De corporatie zal hier in haar bestand ook rekening mee moeten houden.
36. Belangrijk is variëteit in prijzen.
37. Is er behoefte aan meerdere huishoudens onder één dak? Voldoende mogelijkheden voor kangoeroewoningen in onze gemeente? Zijn er regels die dat in de weg staan? Kunnen onze leegstaande agrarische bebouwingen in het buitengebied hiervoor ingezet worden? Kansen benutten in plaats van verpaupering. Meerdere generaties zouden op deze manier in de buurt van het oorspronkelijke bedrijf kunnen blijven wonen. Hier moeten we beleid op ontwikkelen.
38. Alle sociale woningen moeten binnen 10 jaar goed geïsoleerd zijn. Hierover maken we bindende afspraken met corporaties. De netto woonlasten mogen dan niet omhoog gaan..
39. Er moeten voldoende woningen beschikbaar zijn voor toetreders op de woningmarkt, de mensen die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaan wonen, ouderen en statushouders.
40. Groepen bewoners, die panden in eigen beheer willen nemen of een wooncoöperatie willen starten, worden ondersteund en krijgen hiervoor de ruimte. Wij willen deze groepen helpen bij het opstellen van een plan van aanpak en het rondkrijgen van de financiering van een wooncoöperatie.
41. Wij willen CPO bouwen (Collectief Particulier Ondernemerschap) stimuleren. De weinige woningen die we kunnen bouwen liefst zonder projectontwikkelaar ertussen. Op deze manier kunnen wij zelfrealisatie mogelijk maken. De jeugd binnen onze gemeente houden.
42. In de kernen moet enige mate van nieuwbouw mogelijk blijven. Bij voorkeur vindt dit via inbreiding plaats. Desnoods zetten we de leegstandsverordening hiervoor in. Een gericht aankoop- en sloopbeleid voor verouderde en onverkoopbare woningen of bedrijfsgebouwen kan hier deel van uitmaken. In dat geval wordt er een sloopfonds gecreëerd.
43. Een goede starterslening kan koop van bestaande woningen, waar eerder ouderen woonden, bevorderen. Jonge mensen in oudere woningen kunnen zorgen voor nieuw impulsen in een buurt.
44. Wij zien het grondprijsbeleid als sturingsinstrument voor de ontwikkeling van woningbouw in onze gemeente en willen geen risico's lopen door onze grondprijzen.
45. Wij willen kiezen voor versneld bouwen van kleinere (tijdelijke) woningen om de wachtlijsten voor de sociale huur op te lossen en mensen versneld te kunnen huisvesten. Kleinere tijdelijke woningen (tiny houses) zouden een oplossing kunnen zijn voor met spoed gezocht onderdak. Soms zijn

jongeren vanuit het ouderlijk huis accuut op zoek naar woonruimte of een van de ouders in scheiding, die beter in de eigen gemeente dichtbij de kinderen kunnen zijn. Omdat we permanente bewoning op campings willen tegengaan om de recreatieve sector een kwaliteitsimpuls te geven zullen we alternatieven moeten aanbieden.

46. Ook de huisvesting van arbeidsmigranten heeft een permanente adequate oplossing nodig. Al zijn het er in onze gemeente in aantal niet zoveel dan nog moeten we zorgen voor adequaat huisvestingsbeleid.
47. Er moet voor appartementencomplexen een vve-beleid zijn. We hebben er natuurlijk maar een paar, maar dan nog. Er moet altijd een vve zijn. Deze verenigingen dienen bovendien altijd een meerjarenonderhoudsplan te hebben. Waar nodig ondersteunen we de vve bij het ontwikkelen van dit plan.
48. Mobiliteit in de eigen kern zou tot de mogelijkheden moeten behoren. De ouderen die niet langer in hun huis kunnen blijven wonen moeten eigenlijk alternatieven hebben. Vaak moeilijk te vinden. Sommige gemeenten zetten daarvoor een wooncoach in. Wellicht ook wat voor ons. De regelgeving rondom de mantelzorgunit moet glashelder zijn en gericht op leveren.
49. Mensen er keer op keer op wijzen dat er een mogelijkheid is om goede leningen bij de provincie af te sluiten voor een duurzaam thuis, aanpassing huis voor oude dag en energiezuinig. Onze voorlichting moet tig keer beter. Hoe bereiken we de mensen en helpen we hen om gebruik te maken van voorliggende voorzieningen.
50. Via het OV moeten belangrijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, gezondheidscentra en scholen, goed bereikbaar blijven.
51. We stimuleren de Voor Elkaar Pas (met begeleiding in gewoon OV) en zorgen voor een goed functionerende RegioTaxi
52. We steunen initiatieven die in de dorpen ontstaan om de mobiliteit van ouderen te verbeteren en om sociaal isolement te verkleinen.

Veiligheid

53. We pleiten voor meer wijkagenten. Een wijkagent is een sleutelpersoon in de wijk die voor verbindingen zorgt. Ook door zichtbaarheid en gebruik van social media. De wijkagent is iemand die zichtbaar optreedt. Van handhaving gaat ook een preventieve werking uit. In de relatie tussen politie en inwoners moet worden geïnvesteerd. De aangiftebereidheid moet omhoog. Hierin speelt menselijkheid een belangrijke rol. Aangiftes moeten ook altijd in persoon gedaan kunnen worden.
54. De veiligheid voor opgroeiende kinderen of partners thuis is voor ons een absolute prioriteit. Wij dulden geen huiselijk geweld of andere vormen van misbruik. Wij stimuleren elke aanpak, die helpt bij het tegengaan van huiselijk geweld en andere vormen van misbruik.
55. De inzet van cameratoezicht in onze gemeente vindt alleen onder strikte voorwaarden plaats en er wordt zorgvuldig met de verkregen data omgegaan. Ook de inzet van mobiele camera's om de veiligheid te vergroten kan onder dezelfde strikte voorwaarden ingezet worden. Vooralsnog zien wij overigens geen reden om tot deze maatregelen over te gaan.
56. We pleiten voor een veilige leefomgeving, een omgeving die heel en schoon is en er verzorgd uitziet. De inrichting van onze openbare ruimte draagt bij aan het gevoel van veiligheid. Wij zien heel veel mogelijkheden in het bereiken van dit doel door gezamenlijke inzet van dorpsraden en gemeente.
57. Ook via innovatieve vormen van verlichting willen we onze omgeving veiliger maken en houden.

HOOFDSTUK 2 Werken aan een vriendelijke dienstverlening

Algemene opvatting:

Samenwerking

Wij kiezen voor een verbonden samenleving. Een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zichzelf kan zijn en een samenleving waarbinnen onze verscheidenheid wordt gekoesterd. Een samenleving die bijeen blijft en niet uiteenvalt. Wij kiezen ervoor om het bindend vermogen in de samenleving te versterken en de destructieve krachten de wind uit de zeilen te nemen. Een veilige en open samenleving.

Andere Rollen en Taken

De lokale overheid krijgt steeds meer taken. De PK vindt dit een gewenste ontwikkeling. Wij zijn op zich altijd voorstander geweest van de decentralisaties in het sociale domein, maar zonder bezuiniging en wellicht meer gefaseerd. Ook de versterking van de positie van de lokale overheid ten opzichte van de woningbouwcorporatie vinden we een goede ontwikkeling. Wel zien we dat regionale verbanden steeds meer beleid ontwikkelen en uitvoeren. Gemeenteraden hebben hier regelmatig het idee weinig tot geen invloed op te hebben. De PK zal er alles aan doen om te voorkomen dat de raad buiten spel komt te staan. De overheid is er voor haar inwoners. Voor ons is het belangrijk dat de overheid voorkomt dat inwoners door het ijs dreigen te zakken, ongeacht de redenen daarvoor. Het beschermen van de privacy van burgers hoort hier ook bij. Datalekken zijn uit den boze.

Tegelijkertijd verandert de taak- en rolopvatting van de overheid en de verwachtingen die burgers hebben. De samenleving is vol in beweging. Het aantal burgerinitiatieven neemt toe. Overheid en samenleving zijn niet hetzelfde. De overheid bepaalt niet meer met geld en regels alleen hoe de samenleving wordt ingevuld. De bijdrage van de overheid is afhankelijk van de vraag die voorligt. Dat kan normerend, regelgevend, handhavend, financieel of faciliterend zijn. Soms is er zelfs helemaal geen rol meer. Samen met burgers, organisaties en bedrijfsleven wordt invulling gegeven aan die nieuwe verhoudingen.

Als PK omarmen wij initiatieven, die leiden tot meer betrokkenheid van burgers bij de lokale democratie. Dit kunnen burgerinitiatieven, panels, buurtraden of andere vormen zijn. Belangrijk is dat het onderscheid met de representatieve democratie voor iedereen helder blijft. De lokale democratie heeft baat bij actief burgerschap en initiatieven van onderop.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Samenwerking

1. Als kleine gemeente is samenwerking met anderen heel belangrijk om taken goed uit te kunnen voeren. Om samenwerking met verbonden partijen kunnen we dan ook niet heen. Wel is het zaak om de positie van de Raad hierin te verbeteren. Zo wie zo kan informatievoorziening aan de Raad gestructureerder. Een toelichting per domein over de begroting zou welkom zijn. De audit-commissie moet openbaar toegankelijk zijn. Deze commissie en ook de vergadering van het presidium moeten via de web-site te beluisteren zijn.
2. Samenwerking vindt ook Euregionaal plaats. Op gebied van werkgelegenheid en de grensoverschrijdende samenwerking van verenigingen, organisaties en op cultureel gebied zijn nog stappen te maken.

Andere rollen en taken

3. Ambtenaren zijn zich bewust van de nieuwe rol van de gemeente. En worden hierin geschoold. Deze nieuwe rol van de gemeente moet zich ook vertalen in de implementatie van de nieuwe Omgevingswet.
4. Burgerinitiatieven van bewoners worden zoveel mogelijk ondersteund. Deze initiatieven leiden tot meer betrokkenheid van bewoners.
5. Burgerinitiatieven horen uit te gaan van het idee dat iedereen mee moet kunnen en mogen doen, ze mogen niet uitsluitend werken en niet in strijd zijn met het algemeen belang. Waken voor het ontstaan van kleine koninkrijkjes.
6. Aan de notitie "naar een nieuwe Participatiepraktijk" moet meer invulling gegeven worden.
7. Dialoog organiseren met gebruikers van gemeentelijke voorzieningen. Instellen Sociale Raad zoals in Peel en Maas?

8. Ook dialoog organiseren met de Gemeenteraad. De doelstellingen beter samen delen en concreet maken. Vooral niet alleen controleren via de cijfers, maar ook aandacht voor de inhoud en de kwaliteit.
9. We maken een code goed gedrag in de Raadszaal.
10. Met de dorpsraden sparren over hun rol. Inspraak is meer dan dorpsraden beleidsnotities voorleggen. Dat beperkt de rol van de dorpsraad tot het zijn van een extra politieke partij en dat kan niet de bedoeling zijn en dat willen zij ook niet. Met dorpsraden het gesprek aangaan over bijvoorbeeld zelfsturing. Een dorpsraad kan zoveel betekenen voor de sociale cohesie in een dorp. De dorpsraad is meer dan een doorgeefluik voor losliggende stoeptegels.
11. Burgerinitiatieven moeten van burgers blijven en niet door de gemeente worden overgenomen. Dat vereist ook een andere houding en discussie van en in de Raad.
12. Burgerinitiatieven moeten geen alternatief zijn voor de representatieve democratie. Burgerinitiatieven zijn in de regel doel-, locatie-, leeftijdsfase of groepsgebonden en vaak tijdelijk van aard, terwijl de gemeenteraad zich moet laten leiden door het algemeen belang.

Dienstverlening

13. Regels zijn ondersteunend en geen doel op zich.
14. Regels worden afgeschaft, als er geen duidelijke reden meer voor is.
15. De gemeente gaat haar eigen regels toetsen. Daar waar regels conflicterend zijn, worden ze aangepast.
16. De gemeente heeft haar eigen dienstverlening op orde. De telefoon wordt binnen zes keer overgaan opgenomen door de receptie van het gemeentehuis en brieven en mails worden beantwoord binnen de daarvoor gestelde termijnen.
17. Mensen worden niet van het kastje naar de muur gestuurd.
18. Zorg voor inloopsprekuren, zodat mensen hun vragen kwijt kunnen en op maat antwoord krijgen. (Sociaal team, schuldhulpverlening, politie, formulierenbrigade, Welkom op Weg, etc.)
19. Formulieren zijn leesbaar voor iedereen. Zijn er in analoge en in digitale vorm. Als mensen ze niet leesbaar vinden mogen ze teruggestuurd worden, net zoals brieven. Speciale aandacht voor onze inwoners met een Licht Verstandelijke Beperking. Ambtenaren horen te weten hoe met deze groep het best contact is te leggen en te houden.
20. De bestuurders zijn benaderbaar. Mailadressen zijn zichtbaar op de website.
21. Bij conflicten wordt niet meteen aan handhaving en dwangsommen gedacht. De gemeente gaat het gesprek aan.
22. Betrek bij plannenmakerij altijd de omwonenden of andere belanghebbenden.
23. De PK is voorstander van het invoeren van zogenaamde buurtrechten (zie ook hoofdstuk 1). Dit houdt in dat bewoners het recht hebben om:
 - De lokale overheid uit te dagen om dienstverlening van de overheid of die zij inkoop in eigen beheer te gaan doen. Daarvoor wordt het oorspronkelijk budget beschikbaar gesteld.
 - Mee te denken en te beslissen over de inrichting van de buurt/kern.
 - Mee te dingen naar de overname van maatschappelijk vastgoed in een wijk.
24. Communicatie is cruciaal. Mensen in Bergen voelen een grote afstand tot de gemeente. Het is aan de gemeente om die afstand te verkleinen. Dat vergt nogal wat. Dat vergt een zeer toegankelijke website en mensen die heel goed berichten in gewone mensentaal kunnen verwoorden. Dat vergt eerder meer uren in de uitvoering en niet zozeer in de strategie op de afdeling communicatie. Omdat we merken dat gebruikmaking van reeds bestaande inkomens ondersteuningsmogelijkheden op allerlei gebied achterblijft is dit een ongelooflijk belangrijk item. Wellicht ook info-pagina ViaBergen uitbreiden, een grote wens van de Seniorenraad.
25. De communicatie over de manier waarop je in Bergen toegang hebt tot de zorg (Jeugdzorg, Participatie en WMO) moet nog veel beter. De positie van het Sociaal Team, wie ze zijn en wat ze doen moet voor iedereen in Bergen duidelijk zijn. Er valt nog een wereld te winnen.
26. Overigens kan er extra energie gestoken worden in prachtige projecten, die Bergen kent op allerlei gebied. Projecten die in het land al aandacht krijgen, maar waar de gemeente zelf niet mee de boer op gaat. Terwijl dat zeker zou moeten. Denk aan Fooocus, Positieve Gezondheid, gezamenlijk afkoppelen regenwater op industrieterrein, Energielandschap Wells Meer. Kortom het communicatiebeleid verdient nieuwe input.

HOOFDSTUK 3 Werken aan werkgelegenheid

Algemene opvatting:

Werkgelegenheid

Iedereen heeft recht op een fatsoenlijk bestaan. Het hebben van werk is hiervoor belangrijk. Daarom wil de PK zoveel mogelijk mensen aan een vaste baan helpen, want dat loont. Het geeft zelfvertrouwen en de zekerheid dat rekeningen kunnen worden betaald. Mensen die werken zijn gelukkiger en gezonder. Werk biedt perspectief.

Met een persoonlijke aanpak werkt de gemeente samen met de werkzoekenden om een baan te vinden. We hebben oog voor diegene die er financieel op achteruit gaat door te gaan werken. Als het nodig is, wordt er voor extra opleiding en begeleiding gezorgd. Van de uitkeringsgerechtigden wordt een maximale inspanning verwacht. De gemeente ondersteunt mensen en legt geen zinloze regels op. Tegelijkertijd willen we meer steun geven aan innovatieve en maatschappelijke ondernemers om duurzame werkgelegenheid te creëren.

Voor de PK is werk betaald. Het minimumloon is echt het minimum. Lukt het hebben van een baan niet, dan zorgen we dat mensen op andere manieren volwaardig mee kunnen doen. Dat gebeurt op een manier die het beste bij hen past en de mogelijkheid openhoudt tot verdere ontwikkeling en ontplooiing.

Mensen, die kunnen werken, maar door omstandigheden zijn aangewezen op de bijstand worden respectvol behandeld. Wij vinden dat geen enkel mens kansloos hoort te zijn op de arbeidsmarkt en schrijven daarom niemand af. We realiseren ons wel dat het voor sommige mensen heel moeilijk is om op eigen kracht uit de bijstand te komen. Werken met behoud van uitkering is altijd tijdelijk en gebeurt om perspectief op het krijgen van betaald werk te verhogen. Dat kan bijvoorbeeld door vaardigheden op te doen, die noodzakelijk zijn in de veranderende arbeidsmarkt. Alle ondersteuning vanuit de gemeente om mensen weer aan het werk te krijgen, is maatwerk.

Flexibilisering zorgt er voor dat mensen vaker werken op basis van tijdelijke contracten en er steeds meer (gedwongen) zzp'ers zijn. Goed werk en een fatsoenlijk loon zijn en blijven onze uitgangspunten.

Lokaal betekent dit, dat we ook voor deze groepen moeten zorgen voor voldoende zekerheid en kwaliteit van het werk. Payroll of andere vormen van schijnconstructies passen wij niet toe in onze gemeente. De overheid geeft immers het goede voorbeeld. We blijven mensen scholen, begeleiden naar werk en creëren in samenwerking met het bedrijfsleven nieuwe functies. Jobcarving is één van de methoden waarmee we dat voor elkaar krijgen. Zo helpen we bedrijven en overheidsinstellingen om invulling te geven aan de participatiewet.

Voor onze gemeente houden we beschut werk in stand voor mensen die niet in aanmerking kunnen komen voor een plek op de reguliere arbeidsmarkt.

Iedereen heeft recht op werk en een inkomen dat daarbij hoort. Het minimuminkomen zou voldoende moeten zijn om van te kunnen leven. In de praktijk is dit zonder gebruik te maken van toeslagen echter niet mogelijk.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Werkgelegenheid

1. Wij investeren in een economisch klimaat in de regio, waar iedereen van profiteert en er dus op alle niveaus werk is. Dit vraagt om een goede koppeling tussen economisch en sociaal beleid.
2. Wij realiseren ons dat we maar een kleine speler zijn op de markt. Daarom moeten wij regionaal opereren. We moeten ons bewust zijn van onze sterke punten en als kleine speler die ten volle inzetten. Onze doelen zullen we voornamelijk in regionaal verband moeten bereiken.
3. Het is de vraag of wij in onze communicatie iedereen bereiken die we willen bereiken. Onderzoek heeft uitgewezen dat een substantieel deel van onze inwoners tot de LVB-groep (Licht Verstandelijk Beperkten) behoort. Training van het ambtenarenapparaat hoe in woord en daad daarmee om te gaan is belangrijk. Het herschrijven van formulieren heeft een hoge prioriteit.
4. De PK is er ook voorstander van dat inwoners het recht hebben om onduidelijke brieven gewoon terug te sturen. Uiteindelijk zullen we moeten communiceren in duidelijke voor iedereen toegankelijke taal. Ambtelijk taalgebruik vermijden. Overigens is continueren van de inloopspreekuren voor hulp en ondersteuning op allerlei gebied een must. De lage drempel is cruciaal. Liefst per dorp.

5. Wij bekijken met onze regionale partners (vakbeweging, werkgevers, mkb, onderwijs en overheid) hoe we jongeren en werkzoekenden het beste kunnen toerusten voor de arbeidsmarkt in onze regio.
6. Wij brengen onderwijs en werkgevers/ondernemers met elkaar in contact om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren.
7. Als kleine gemeente kunnen wij deze acties natuurlijk alleen maar ondernemen in regionaal verband. Daar moeten we nu meer dan ooit op inzetten. In deze tijd van economische groei en een krappe arbeidsmarkt zou het de gemeente moeten lukken, hoe moeilijk ook, om het bijstandsbestand te verkleinen.
8. We zetten ons in om snel internet in het buitengebied te realiseren.
9. Met onze lokale ondernemers sluiten we een pact om samen te werken aan maatwerk voor onze inwoners, onze jongeren en werkzoekenden. Denk aan stageplekken, jobcarving, garantiebanen. We maken gebruik van de bestaande netwerken en de bedrijvencontactfunctionaris.
10. We stimuleren ontmoeting van ondernemers, ook ZZP-ers.
11. Wij gebruiken onze inkoopmacht als overheid om banen voor mensen in een uitkering en leerbanen voor jongeren te stimuleren. Dat kan door Social Return On Investment (SROI) als voorwaarde op te nemen voor de aanbestedende partij. Dus niet op een specifiek project. Op die manier ondervangen we het risico, dat werk niet duurzaam is. De gemeente geeft hierbij zelf ook het goede voorbeeld.
12. 2018 en 2019 zijn cruciale jaren voor de WAA. De ontmanteling is gestart per 1 januari 2018 doordat de gemeente verantwoordelijk wordt voor de zgn gele groep (mensen met een loonwaarde tussen 0 en 40%). De blauwe groep (loonwaarde tussen 40 en 80%) zal volgen. Deze mensen zijn gedetacheerd bij bedrijven, soms individueel, soms als groep. Voor hen is wel een overloopvoorziening nodig. Hoe een en ander ingericht zal worden moet nog blijken. Voorop staat dat de mensen op de eerste plaats komen. Onderzoek moet uitwijzen hoe de ontmanteling van de WAA juridisch gezien moet plaatsvinden. Ook moet zorgvuldig onderzocht worden wat de gemeente zelf wil doen of wat er uitbesteed moet/kan worden.
13. Beschut werk moet blijven bestaan voor mensen die anders geen kans hebben op een betaalde baan waarmee ze een eigen bestaan kunnen opbouwen. Die banen creëren we ook in de eigen gemeentelijke organisatie.
14. We zetten in het re-integratiebeleid in op reguliere (niet-gesubsidieerde) en fatsoenlijk betaalde banen. Als dat niet of nog niet mogelijk is, geven we loonkostensubsidie of bieden we een baan aan bij het dan op een of andere manier vormgegeven sociaal werkbedrijf. Voor hen waarvoor ook dat niet of nog niet in het bereik ligt, is er de arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding. Niemand wordt aan zijn lot overgelaten en iedereen krijgt een kans om zijn of haar talenten te ontwikkelen. De arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding is dan de tegenprestatie. We realiseren ons dat er fte('s) voor de begeleiding moeten worden ingezet. Combinaties met ruimtelijk domein en beheer openbare ruimte moeten worden benut. Spoedig. Ook liggen er kansen op het gebied van toezichthouden.
15. Ons re-integratiebeleid is erop gericht is om mensen zo snel mogelijk naar werk te begeleiden. Als een opleiding of herscholing het beste perspectief geeft op werk en er geen andere mogelijkheden tot financiering zijn, kan de gemeente door een lening of een gift hierin voorzien.
16. De menselijke maat is leidend in ons bijstandsbeleid, bijvoorbeeld door het toepassen van de hardheidsclausule. Dat betekent dat wij in bijzondere gevallen de kostendelers-norm en de vermogensgrens voor bijstand niet toepassen.
17. Wij zorgen voor goede voorzieningen voor opvang van kinderen, zodat ouders geen belemmering voelen om te gaan werken.
18. We stellen bij aanbesteden, bijvoorbeeld in de zorg, eisen aan het soort contracten. Dus geen 0-urencontracten en payrolling meer. Dit betekent dat we niet gaan voor de goedkoopste aanbieder, maar voor degene die goed met zijn werknemers omgaat én kwaliteit levert.
19. We gaan ervan uit dat de bestaande cao's worden nageleefd, medezeggenschap van werknemers geborgd is, de beloning van de bestuurders past binnen de Wet normering topinkomens (WNT) en een kleine flexibele schil. Dit geldt voor alle werknemers, ongeacht hun land van herkomst.
20. Verdringing van betaalde banen door vrijwilligerswerk is niet toelaatbaar.
21. Wij als gemeente organiseren de inburgering van onze statushouders. Zowel wat betreft de taallessen als de participatieverklaring. We willen dit lokaal organiseren. In de gemeenschap. Direct

- contact leggen. Taalmaatjes zijn belangrijk. Zo snel mogelijk aan het werk. Dat helpt het leren van de taal alleen maar. De gemeente geeft als werkgever zelf het goede voorbeeld.
22. Wij zorgen voor kwetsbare jongeren uit het praktijkonderwijs en VSO. Voorheen stroomden zij rechtstreeks door naar de Wajong of de WsW. Nu dreigen ze buiten beeld te raken en krijgen we ze moeilijker op school vanwege stapeling van wet- en regelgeving. Wij vinden dat de gemeente zich in moet zetten om samen met de scholen alternatieve leerroutes te creëren. Op die manier kunnen we ook deze jongeren zo goed mogelijk klaarstomen voor de arbeidsmarkt. Het project Fooocus is een prachtig voorbeeld van hoe dit kan. Dit project moeten we van een stevige basis voorzien en ook landelijk aan de man brengen.
 23. Wij vinden dat het UWV weer echt een partner moet zijn voor mensen bij het vinden van werk. Dat houdt in dat het UWV persoonlijk contact met de werkzoekende onderhoudt en fysiek in onze gemeente benaderbaar is.

Detailhandel

24. De gemeente investeert samen met de vastgoed-eigenaren in de kwaliteit van het centrumgebied om ervoor te zorgen, dat dit een aantrekkelijk winkelgebied wordt/blijft en de werkgelegenheid daar behouden blijft.
25. De gemeente verruimt de mogelijkheden voor de winkeliers en de vastgoedeigenaren om te zorgen voor een aantrekkelijk winkelgebied in het centrum van het dorp zodat de werkgelegenheid behouden blijft. Diversiteit in het winkelaanbod is hiervoor belangrijk.
26. We verwachten een actieve bijdrage van de gemeente in het tegengaan van leegstand en omvormen van leegstaande winkelpanden tot (mantel)zorgwoningen of andere bestemmingen in alle kernen.
27. We onderzoeken of er belemmeringen zijn voor stages van VMBO-leerlingen in ons Midden- en Klein Bedrijf.

HOOFDSTUK 4 Werken voor en met mensen in armoede

Algemene opvatting:

Armoede en schuldhulpverlening

Armoede leidt tot een sociaal en maatschappelijk isolement. De stijgingen van de woonlasten en zorgkosten zorgen voor een sterke toename van het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening. Voor de PK is het niet aanvaardbaar dat één op de negen kinderen opgroeit in armoede. Opgroeien in armoede staat ontwikkelingskansen in de weg. Als er geen geld is, kan je niet deelnemen aan de muzieklés, de sportclub, het schoolreisje of een verjaardagsfeestje.

Schulden leiden in de regel tot meer schulden. Je hebt immers inkomen nodig om je schulden te kunnen betalen en vaak was het wegvallen van het inkomen de oorzaak voor het ontstaan van schulden. Wij willen deze vicieuze cirkel doorbreken. Gezinnen en andere mensen met problematische schulden helpen we, zonder hun verantwoordelijkheid over te nemen, maar wel zo laagdrempelig en slagvaardig mogelijk. Verder zijn jongeren die voor het eerst zelfstandig wonen een risicogroep.

Waar nodig bezien we de schuldproblematiek in samenhang met eventuele andere problematiek. Het sociaal team heeft hierin een belangrijke rol. Wij willen alleen werken met bewindvoerders en schuldhulpverleners, die voldoen aan het keurmerk bewindvoering. Onze schuldhulpverlening moet gericht zijn op de mensen zelf en op het doorbreken van vicieuze cirkels waardoor mensen in de schulden blijven zitten.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Armoede en schuldhulpverlening

1. Onze gemeente voert armoedebeleid met specifieke aandacht voor kinderen, die opgroeien in armoede.
2. Elk kind moet mee kunnen doen: met sport, de schoolreis, cultuur, verjaardagen, goede kleding.
3. In het armoedebeleid zijn er specifieke maatregelen voor kinderen in armoede. Om deze kinderen te bereiken wordt samengewerkt met organisaties zoals het Jeugdcultuurfonds, het Jeugdsportfonds en Jarige Job, het onderwijs, het sociaal team.
4. Een Stichting Leergeld oprichten of aansluiten bij een bestaande stichting heeft de hoogste prioriteit.
5. Er zijn kindpakketten voor alle kinderen die opgroeien in armoede.
6. Kinderen mogen nooit de dupe worden van ouders, die schulden hebben. Ook niet als deze ouders in herhaling vallen en ondanks hulp toch weer schulden aangaan.
7. Wij willen door vroegsignalering in samenwerking en samenhang met corporaties en het sociaal teams maximaal inzetten op het voorkomen van problematische schuldproblematiek.
8. In ons armoedebeleid moet er ook aandacht zijn voor werkende armen, stapelaars van inkomens, arme ouderen en alleenstaanden.
9. We willen onderzoeken of een Sociaal Leenfonds kan helpen in het bestrijden van schulden.
10. We moeten speciale schuldhulpverleningsprogramma's ontwikkelen gericht op de ondersteuning van zzp'ers, die sterk wisselende inkomsten hebben, en werkende armen, die banen moeten stapelen om aan het minimum te kunnen komen.
11. Er moeten speciale schuldhulpverleningsprogramma's komen voor laaggeletterden. Op die manier kunnen zij op eigen kracht voldoen aan de zo eenvoudig mogelijk gehouden voorwaarden van de schuldhulpverlening.
12. De toegang tot de schuldhulpverlening voor iedereen wordt vereenvoudigd.
13. Wij werken alleen met bewindvoerders die voldoen aan het keurmerk bewindvoering.
14. Er is een hardheidsclausule in het armoedebeleid.
15. Stimuleren van initiatieven als buurtmoestuinen of repaircafé dient een tweeledig doel: bevorderen sociale cohesie en bestrijding van armoede.
16. Voor burgers die te maken hebben met problematische schulden worden lessen gegeven in financiële zelfredzaamheid.
17. In samenwerking met het voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs zorgen we voor lessen in financiële zelfredzaamheid. Op die manier voorkomen we dat jongeren zich in de schulden steken.
18. Wij wijzen marktwerking in de schuldhulpverlening af.

19. Wij willen voor jongeren met problematische schulden een revolverend fonds inrichten om hun schulden in onder te brengen en om betaalregelingen met schuldeisers en jongeren te treffen. Dat doen we zonder de verantwoordelijkheid bij de jongeren weg te nemen. Jongeren blijven eigenaar van hun schuld en krijgen begeleiding en training in financiën. Hiermee wordt de jongere weer perspectief geboden om te kunnen werken aan zijn of haar toekomst.
20. In onze gemeente wordt de voedselbank ruimhartig ondersteund. In onze gemeente wordt alles gedaan om de voedselbank overbodig te maken
21. Wij willen in het armoedebeleid niet alleen kijken naar het bruto inkomen, maar ook naar het besteedbaar inkomen om verborgen armoede op te sporen en aan te pakken.
22. Wij staan voor een ruimhartig minimabeleid, met een inkomensgrens van 120% van het bijstandsminimum.
23. Wij zoeken uit of alle mogelijkheden tot kwijtscheldingen van belastingen ten volle zijn benut. (Afvalstoffen, Waterschap).
24. Het allerbelangrijkste is misschien wel, dat we de mogelijkheden tot ondersteuning, die de gemeente biedt, bekend maken en heel laagdrempelig toegankelijk maken.

HOOFDSTUK 5 Werken aan goede zorg met persoonlijke aandacht

Algemene opvatting:

Zorg en welzijn

Mensen staan centraal. Goede zorg voor de gezondheid van mensen is onontbeerlijk voor het welbevinden van mensen en voor een verbonden samenleving. Voor ons is het belangrijk, dat iedereen mee kan doen en niet langs de zijlijn hoeft te blijven staan. En dat als dat niet lukt - even of voor langere duur - er altijd iemand is, die met je mee kan denken.

Als het om ondersteuning, zorg en welzijn van mensen gaat, is een aantal waarden voor de PK van groot belang. In de zorg is het uitgangspunt dat deze dichtbij, toegankelijk, beschikbaar, betaalbaar en aanwezig moet zijn. Mensen moeten vanuit vertrouwen een beroep kunnen doen op de zorg.

Bij welzijn willen we bescherming, zelfredzaamheid, participatie, zorg voor elkaar en sociale samenhang realiseren. Dat doen we door vroegtijdig problemen van inwoners en samenleving te signaleren, te benoemen en op te lossen. Dit is in belangrijke mate preventief. Met maatregelen als de bestrijding van eenzaamheid, het tegengaan van schooluitval, het beperken van overlast door hangjongeren en het verminderen van verloedering in buurten en wijken voorkomen we dat problemen verergeren en er later zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet.

De zeggenschap van cliënten en medewerkers vergroten we, zodat die ook echt kunnen meepraten en - besluiten over de kwaliteit van zorg en welzijn. We borgen de werknemers- en cliëntenbelangen en de toekomst van zorg en welzijn in onze gemeente.

In zorg en welzijn gaat het dus om samenwerking en kwaliteit, niet om concurrentie. De dialoog met mensen die hulp nodig hebben, het sturen op verbeteringen van de gezondheid en doelmatige besteding van de middelen staan voorop.

In 2015 is de transitie begonnen van de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet naar de gemeenten. In 2018 is de transitie wel zo ongeveer klaar, maar de transformatie nog lang niet. Die is nog volop in ontwikkeling. Er is sprake van een lerend systeem, waar elkaar leren kennen, elkaar vinden en elkaar vertrouwen tijd kost.

De gemeente komt onvoldoende toe aan het leggen van verbinding tussen de jeughulp en andere domeinen. Die verbinding was echter een van de belangrijkste overwegingen achter de decentralisatie, We moeten werk maken van die verbinding met schuldhulpverlening, het onderwijs, de Wmo en huisvesting.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Zorg en welzijn

1. Toegankelijkheid van zorg is vanzelfsprekend. In de zorg is elke vraag relevant, krijgt iedereen een persoonlijk gesprek en beperkt de dienstverlening zich nooit tot alleen maar digitaal.
2. Het aanvragen van zorg moet zo eenvoudig mogelijk worden gemaakt. Verschillende manieren zijn beschikbaar. Dat kan via de huisarts, het sociaal team, of op een andere manier. Inwoners kunnen het zelf aanvragen. Mantelzorgers en burens kunnen ook zorgaanvrager zijn.
3. Voor elke inwoner moet duidelijk zijn bij wie je terecht kunt met welk probleem of ondersteuningsvraag. De bedrijfsvoering wordt ingericht met dit als uitgangspunt.
4. Op papier en fysiek, in praten en handelen staat de privacy van mensen voorop.
5. Positieve gezondheid is Leitmotiv in ons denken over zorg.
6. Streven naar goede contacten met de huisartsen. Entameer veel overleg.
7. Streef naar minder doorverwijzingen richting specialistische zorg via het sociaal team.
8. Wij willen de stopwatchcultuur in de zorg verder bestrijden. Wij besteden de zorg niet aan op basis van alleen de prijs. In de aanbestedingen stellen we eisen aan kwaliteit, goed werkgeverschap, het toepassen van cao's, werken met vaste dienstverbanden, medezeggenschap van cliënten en mantelzorgers, en persoonlijk contact. Wij passen de code 'verantwoord marktgedrag thuisondersteuning' toe. Wij zien er binnen de MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling voor inkoop van zorg) dat deze uitgangspunten worden nagekomen. We (laten) controleren op kwaliteit.

9. Wij willen de zeggenschap van mensen in de zorg vergroten, zowel bij de aanbieders als bij de gemeente zelf. Wij ondersteunen patiëntenorganisaties, zorgcoöperaties en ledenraden.
10. In de aanbestedingseisen willen we dat er ook eisen worden opgenomen ten aanzien van de verdeling van geld dat naar de directe uitvoering gaat en geld dat bestemd is voor de overhead van instellingen. Samen met de MGR willen we de overheadkosten maximeren op een bepaald percentage.
11. Het bedrijfsvoeringsproces in het sociaal domein kan beter. Vooral inzetten op integraliteit, gezinsplannen, slimme combinaties bij meerdere voorzieningen in één gezin. De regiefunctie meer inhoud geven. Nu de bestuursinformatie eindelijk beschikbaar is, inzetten op nog meer maatwerk.
12. Het onderdeel kwaliteitsbewaking van de te verlenen en verleende zorg moet conform Ontwikkelingsplan MGR nu snel vorm gegeven worden door de MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling).
13. In de bestuurlijke aanbesteding moet veel meer aandacht zijn voor de transformatie. Die moet afgedwongen worden. Nieuwe concepten in de keten?
14. Scherp inkopen. Aandacht voor boeteclausules, voor nakomen van regels over tijdige berichtgeving, ook bij verlenging van verlenen zorg, overleg daarover entameren.
15. We waken ervoor, dat de grote zorginstellingen het zorglandschap inrichten naar hun inzichten, zolang als in hun motieven slechts eigen organisatiebelang de boventoon voert. Kind centraal is de gedachte. Zoveel mogelijk thuis, zomin mogelijk in instellingen.
16. Slimmer organiseren, betere bedrijfsvoering, meer integraliteit levert inverdieneffecten op. Die zijn in de begroting ook beoogd.
17. De bureaucratische rompslomp moet zo klein mogelijk wordt gehouden. In de samenwerking is controle nodig. Goed gedrag wordt beloond met minder controle en meer vertrouwen.
18. We stellen eisen aan transparantie van de zorginstellingen. Niet alleen op het gebied van financiën, maar juist ook met betrekking tot de samenwerkingsbereidheid, de tevredenheid van cliënten en medewerkers, en het hanteren van de Wet normering topinkomens (WNT).
19. In de afspraken met de zorgverzekeraars moeten ook afspraken worden gemaakt over de beschikbaarheid van de wijkverpleegkundige voor deelname aan het sociaal team en de daaruit voortvloeiende taken.
20. Zorg moet betaalbaar zijn. De eigen bijdrage in de Wmo geldt alleen voor mensen met een inkomen, dat hoger ligt dan 120% van het minimumloon. En kan niet meer zijn dan de kostprijs van een voorziening of dienst.
21. Informatie over de zorg moet op verschillende manieren worden gegeven. Informatie kan ook in andere talen worden verstrekt als dat nodig is.
22. Maatwerk en persoonlijk contact is het uitgangspunt zijn voor onze zorg. Op die manier krijgen onze inwoners de (cultuursensitieve) zorg die zij nodig hebben.
23. Wij gaan mogelijkheden bieden om kleinschalige wooninitiatieven en zorgcoöperaties ook voor mensen met lage inkomens toegankelijk te maken.
24. Samenwerken op het gebied van zorg wordt verder uitgebreid. In de samenwerking zijn huisartsen en andere eerstelijnsinstellingen betrokken. Rondom het sociaal team is de wijkverpleegkundige de spil. De anderhalvelijnszorg wordt versterkt.
25. Maar willen we positieve gezondheid aanmerken als basis van ons denken over zorg, dan zal ook de nulde lijn versterkt moeten worden. Er zijn meer voorliggende voorzieningen nodig. Het maatschappelijk werk is verloren gegaan bij de komst van het sociaal team en moet nu als maatwerkvoorziening worden ingekocht. Dat lijkt niet slim.
26. Welzijnswerk is in Bergen al lang geleden wegbezuinigd. Misschien kunnen duurdere maatwerkvoorzieningen voorkomen worden als we het welzijnswerk weer inzetten.
27. In alle andere gemeenten zijn er gezinscoaches. Moet Bergen die stap ook maken? Onderzoek is nodig.
28. We moeten meer domeinoverschrijdend gaan werken.
29. Om uiteindelijk de kosten te beheersen zullen er ook investeringen aan de voorkant moeten worden gedaan. Wellicht kan het speerpuntenbudget hier een uitkomst bieden.
30. Sociaal-economische gezondheidsverschillen zijn niet acceptabel. In samenwerking met de zorgverzekeraars pakken we die verschillen aan. We hebben daarbij gezamenlijke belangen.
31. De aanpak van sociaal-economische gezondheidsverschillen door middel van preventieve activiteiten leveren op termijn besparingen op.

32. We pakken sociaal-economische gezondheidsverschillen ook op door in te zetten op een gezonde leefstijl en het bevorderen van bijvoorbeeld gezond eten, bewegen, de aanpak van obesitas en stoppen met roken. Wij doen dit in een vroeg stadium en vooral bij opgroeiende kinderen en in het onderwijs. Wij leren kinderen van jongs af aan hoe belangrijk gezond eten is.
33. In de aanpak van de laaggeletterdheid heeft de gemeente de regie. We ondersteunen de initiatieven. Belangrijk is het om de laaggeletterden ook in beeld te krijgen. Dat zal de grootste uitdaging zijn.
34. Eenzaamheid is één van de grootste problemen in onze samenleving. In een zorgzame en inclusieve samenleving kijken wij naar elkaar om en laten we eenzame mensen niet aan hun lot over. Eenzaamheid is er niet alleen onder ouderen. Jongeren die voor het eerst zelfstandig wonen hebben hier ook vaak mee te maken. Wij bestrijden eenzaamheid door ontmoetingsactiviteiten te faciliteren. Schakelen hiervoor ook de Vrijwillige Ouderen Adviseurs in.
35. Wij faciliteren en stimuleren informele ontmoetingen in de openbare ruimte en gebouwen. Denk aan de huiskamers in onze dorpen.
36. Onze vrijwilligers, de leden van het sociaal team, de wijkagent, de wijkverpleegkundige, de huisartsen, de woningcorporatie zijn de ogen en oren in de buurt. Wij willen investeren in menskracht om de kennis over de buurt op orde te houden, om te kunnen signaleren wanneer problemen achter de voordeur de veiligheid van mensen bedreigen, om mensen te verbinden en groepen aan elkaar te verbinden. Dat betekent ook dat er activerend, verbindend, proactief gewerkt moet worden. Mensen in kwetsbare groepen en wijken moeten weer vertrouwen in elkaar en in de overheid krijgen.
37. Hoewel de leden van het sociaal team de ambtenarenstatus hebben, hebben zij een onafhankelijke rol. Zij bepalen welke zorg nodig is. Natuurlijk is dat de meest adequate en efficiënte zorg. De klant kiest de zorgaanbieder. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan de relatie tussen klant en zorgaanbieder gedwongen verbroken worden.
38. De voorkeur ligt bij Zorg In Natura (ZIN). PGB's slechts bij uitzondering. Gekeken moet worden of het percentage dat aan een PGB vast hangt ten opzichte van Zorg in Natura, niet te hoog is.
39. Wij zouden graag de voorzieningen in elke dorp bundelen: gezondheidscentra zijn de norm. Hiervoor is samenwerking en het delen van signalen tussen bijvoorbeeld het sociaal team, de GGZ, huisartsen, POH's (PraktijkOndersteunerHuisarts) en fysiotherapeuten noodzakelijk.
40. We willen mensen met een GGZ-indicatie zoveel mogelijk thuis opvangen en behandelen in samenspraak met omgeving en familie. Inzetten op transformatie bij die GGZ-instellingen.
41. Nog meer GGZ-patiënten buiten de instellingen verzorgen en ondersteunen is onmogelijk is zonder het versterken van de begeleiding van patiënten en hun burens in dorpen en buurten. Wij willen voorkomen dat er verwarde mensen op straat komen en een dakloos bestaan het perspectief wordt voor ex-GGZ-patiënten. Maatschappelijk meedoen, ook van GGZ-patiënten, is voor ons de norm, en waar nodig moet beschermd of begeleid wonen mogelijk zijn. Met de GGZ worden afspraken gemaakt hoe zij hieraan in samenwerking met welzijn kunnen werken.
42. Er moeten meer waarborgen komen voor de opvang van verwarde personen. Wij werken in de zorg aan een verschuiving van de zware zorg naar lichtere en meer preventieve vormen van zorg. Om deze transitie mogelijk te maken zullen er regionaal extra voorzieningen/maatregelen genomen moeten worden.
43. Politie en hulpdiensten moeten beter getraind worden in het herkennen en omgaan met mensen die verward zijn.
44. Het werken in de zorg met ervaringsdeskundigen (bijvoorbeeld in de verslavingszorg, of jeugdzorg) of het inzetten van 'maatjes' (bijvoorbeeld in de schuldhulpverlening of begeleid wonen) is een bewezen methode om vertrouwen te winnen en om mensen te begeleiden als aanvulling op professionals. Aanvulling betekent niet in de plaats van. Het verlenen van zorg is een professionele aangelegenheid en wordt vanuit betaalde banen gedaan.
45. Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. Zij verdienen onze steun en waardering. Wij willen hun positie versterken door hen bij te staan via onze mantelzorgondersteuner.
46. We zorgen dat er goede ondersteuning is voor mantelzorgers: dagopvang en respijtzorg om de zorg te ontlasten; praktische en emotionele hulp, zoals bijvoorbeeld training over de omgang met dementie of het in contact met lotgenoten. En we zorgen er vooral voor dat mensen bekend zijn met de mogelijkheden tot ondersteuning.
47. Bergen is een dementievriendelijke gemeente. We ondersteunen daar waar mogelijk het Alzheimer Café.

48. Bergen is ook een mantelzorgvriendelijke werkgever.
49. Wij maken de toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met een beperking maximaal. Om te beginnen met het gemeentehuis. Wij dragen bij aan de uitvoering van het actieprogramma voor uitvoering van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking.

HOOFDSTUK 6 Werken voor en met onze jeugd

Algemene opvatting:

Onderwijs

Kinderen de kansen bieden om hun talenten ongeacht hun afkomst en achtergrond te ontplooiën, is wat wij willen en wat wij doen. Daarom zetten we in op goede opvang, uitstekend onderwijs, leuke sportvoorzieningen, goede kindzorg en op een leven dat niet beheerst wordt door (materiële) zorgen. Wij maken ons zorgen om kinderen die opgroeien in armoede. Afkomst en achtergrond lijken steeds meer de kansen in het leven te bepalen. De cijfers liegen er niet om. Eén op negen kinderen groeit op in armoede. Uiteraard is ieder kind dat opgroeit in armoede er één teveel. Daarnaast zitten veel te veel kinderen thuis omdat er voor hen geen plek in het reguliere onderwijs is.

Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke ontwikkeling, voorspoed en welzijn. Het ene kind ontwikkelt zich sneller dan het andere. Voor een gedeelte komt dat doordat talenten uiteenlopen. Een te groot gedeelte wordt echter bepaald door verschillen in sociaal-economische achtergrond.

Jeugdzorg

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen goed. Zij groeien op in solide gezinnen, gaan naar school en vullen hun vrije tijd met vriendjes, sport en cultuur. Daarnaast zijn er kinderen die een beetje hulp en zorg nodig hebben. Vaak is dit tijdelijk, omdat het thuis of op school even wat minder gaat. En tot slot is er een kleine groep kinderen die echt jeugdzorg nodig hebben en soms te maken krijgen met de jeugdreclassering. Ondanks dat we met sterke preventie veel ernstige jeugdproblematiek kunnen voorkomen, zullen er altijd jongeren zijn, die intensieve vormen van jeugdhulp nodig hebben.

Wij willen werken aan het verbeteren van de aansluiting tussen preventie en de jeugdhulp. Wij vinden dat binnen de jeugdzorg het kind, het gezin en de persoonlijke omgeving het uitgangspunt van de ondersteuning moet zijn. De ouders hebben daar idealiter de regie in, zeker wanneer er meerdere vormen van hulp en ondersteuning bij een kind en/of gezin noodzakelijk zijn

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Onderwijs

1. LEWA-overleg (Lokaal Educatief en Welzijn Agenda) is cruciaal. Alles samen afstemmen. Projecten mogen niet los in de lucht hangen.
2. Wij staan achter het convenant dat is gesloten met het onderwijs over de basisscholen in de kleine kernen.
3. 'Samen op gezond gewicht'. We trekken samen op met scholen, kinderopvangorganisaties, huisartsen en jeugdgezondheidszorg bij de aanpak van overgewicht en het stimuleren van een gezonde levensstijl. Denk daarbij onder andere aan de gezonde school- en sportkantine. Let op samenhang tussen alle projecten.
4. Veiligheid in en rondom de scholen, in wijken en bij verenigingen voor kinderen is belangrijk. Dat gaat zowel om fysieke veiligheid in het verkeer als om persoonlijke en sociaal maatschappelijke veiligheid. Dit vraagt om goede afstemming tussen professionals, vrijwilligers, ouders, wijkagenten en boa's.
5. We stimuleren verkeerseducatie en het mee blijven doen aan het verkeersexamen.
6. We stimuleren sporten/bewegen en het meedoen en lid worden van sportverenigingen oa. Via de beweegcoaches.
7. We stimuleren cultuureducatie in het onderwijs. Hier liggen vast ook grensoverschrijdende mogelijkheden.
8. We streven ernaar dat in de scholen en kantines van bijvoorbeeld sportverenigingen alleen gezonde voeding aanwezig is en er een zero-tolerance geldt voor het gebruik van prestatie-verhogende middelen, roken, drugs en alcohol.
9. Alle scholen zijn veilig, goed onderhouden en volledig toegankelijk. Ook voor leerlingen met een fysieke beperking.
10. Wij kiezen voor het investeren in bereikbare en toegankelijke voorzieningen. We helpen integrale kindcentra te creëren. We hanteren de inkomensafhankelijke bijdrage bij de OKI. Op die manieren verbeteren we de lees- en taalvaardigheid, zorgen we dat kinderen elkaar beter kunnen ontmoeten

en zetten we in op voor- en vroegtijdige educatie. We willen het hoge deelnamepercentage aan voor en vroegschoolse educatie handhaven. De BOS (Bibliotheek Op School) blijft bestaan.

Jeugdzorg

11. Zet meer in op POH GGZ jeugd. In de preventie ook via onderwijs is veel te winnen.
12. Voorop staat dat de jeugd de zorg krijgt die nodig is. We gaan niet met wachtlijsten werken. De professional bepaalt wat nodig is.
13. We realiseren ons ook dat als je uiteindelijk op de maatwerkvoorzieningen jeugdzorg wilt bezuinigen je aan de voorkant eigenlijk moet investeren. Daar kan incidenteel speerpuntenbudget voor worden ingezet.
14. We signaleren en bestrijden op alle leeftijden tijdig achterstanden. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is in Bergen opgegaan in het Sociaal Team. Voor kinderen, jeugdigen en hun ouders de basis én verbindende schakel tussen alle voorzieningen, zoals kinderopvangorganisaties, scholen, jeugdgezondheidszorg en huisartsen en kinderartsen. De preventiemedewerker jeugd is hierin de belangrijke schakel. Net zoals de Boc-er (de bovenschoolse coördinator). Wellicht dat er een ZAT-team (Zorg Advies Team) voor 0 tot 4 jaar moet komen.
15. Goede samenwerking tussen gemeente, verloskundigen, consultatiebureaus, scholen is cruciaal om aan vroegsignalering te kunnen doen. Zo kan de juiste zorg worden geboden.
16. Er moet snel geschakeld kunnen worden met experts op het gebied van kindermishandeling, jeugd-GGZ en kinderen met een verstandelijke beperking.
17. Ons sociaal team heeft de gezamenlijke ambitie om het belang van het opgroeiende kind centraal te stellen boven het eigen instellings- of deelbelang.
18. We moeten in Bergen nog een slag slaan als het gaat om betrekken van ouders en jeugd bij het beleid. Dit geldt voor Jeugdzorg, maar ook voor Participatie en Wmo.
19. Wij zijn voorstander van inzetten van de Omgekeerde Toets. Wat is er echt nodig in een gezin. En hoe kunnen we dat regelen.
20. Om mogelijke problemen eerder te signaleren wordt ingezet op integraal jeugdbeleid van -9 maanden tot 23 jaar. Dit is dus inclusief de prenatale zorg.
21. Wij geven ouders het recht op een familiegroepsplan, zodat zij zelf samen met hun netwerk de regie houden over de hulpverlening voor hun kind.
22. Het uitgangspunt is één gezin, één regisseur en één (ondersteunings)plan, dat vooral ook het plan van ouders en kinderen is. Alleen als de veiligheid en een gezond perspectief voor het kind of de jongere in het geding komt, wijken we daarvan af. Het gezin en de jongere zijn eigenaar van het zorgplan en worden ondersteund waar nodig.
23. Hulp en ondersteuning zijn gericht zijn op het voorkomen van het uit de hand lopen van problemen en situaties.
24. Kinderen van ouders, die (psychisch) ziek of verslaafd zijn, kunnen rekenen op extra aandacht en bescherming. Hun veiligheid staat altijd voorop.
25. Wanneer de veiligheid van kinderen in het geding is, wordt er zorgvuldig maar ook adequaat ingegrepen en zijn er goede opvangvoorzieningen beschikbaar zijn.
26. We kiezen ervoor om ook migrantenjongeren en hun gezinnen te benaderen via de vrijwillige jeugdzorg. Het in een vroeg stadium signaleren van problemen, een gerichte ouderbenadering en specifieke preventieprogramma's zijn noodzakelijk om oververtegenwoordiging van migrantenjongeren in de jeugdgevangenissen te voorkomen.
27. We versterken de weerbaarheid van kinderen en gezinnen door een integrale aanpak. Die is gericht op het voorkomen van alcohol- en drugsgebruik, pestgedrag op scholen en social media, seksueel misbruik en problemen bij een vechtscheiding. We doen dit via ons Integraal Jeugdbeleid, de LEWA. We maken gebruik van de monitor van de GGD.

Jeugd/Jongeren

28. Het betrekken van jongeren bij het maken van beleid of zelfs andersom jongeren het beleid laten maken komt nog niet zomaar van de grond. Het jeugdbeleid "it takes a village to raise a child" staat. Nu uitvoeren.
29. Wij maken in samenspraak met jongeren een plan om alcohol- en drugsmisbruik onder jongeren te verminderen.
30. We kiezen ervoor om niet alleen via repressie, maar vooral met preventie probleemgedrag van jongeren aan te pakken.

31. In de aanpak van jongeren in probleemsituaties en/of met probleemgedrag staat altijd hun toekomst centraal.
32. Wij kiezen ervoor om jongeren, die gebruik maken van jeugdzorg bij hun 18de verjaardag niet in de steek te laten. Vanaf hun 17de wordt samen met hen gewerkt aan een zorgvuldige overgang naar zelfstandigheid of naar blijvende zorg en ondersteuning. Zo nodig loopt de jeugdzorg door tot hun 23ste verjaardag.
33. We geven onzichtbare jongeren, die niet op school zitten en niet werken, een gezicht. We laten ze niet los en voorkómen dat deze jongeren buiten beeld raken.
34. We voorkomen in samenwerking met het onderwijs voortijdig schoolverlaten. Daarom zit de leerplichtambtenaar in het sociaal team.
35. Vroegtijdige schoolverlaters moeten we actief tegemoet treden. Jongeren uit het praktijk- of speciaal onderwijs begeleiden we naar vervolg onderwijs of naar werken en leren. Dat kan super via Foooocus.
36. Mee kunnen en mogen doen is de norm! We ondersteunen kinderen en gezinnen, die op eigen financiële kracht onvoldoende middelen hebben om mee te doen met school, sport en cultuur. Ook hierin werken we samen met alle betrokken partijen.
37. We zorgen voor voldoende groen (aangelegd en natuurlijk) en speel- en beweegruimte in de buurt voor kinderen.
38. Bij alle (informele) speelruimten in onze gemeente wordt het verboden voor honden en worden hondenverbodsborden op ooghoogte geplaatst.
39. We kiezen voor een positief jeugdbeleid. Hierin gaan we uit van versterking van de eigen mogelijkheden van ouders en kinderen, een gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid, ophouden met onnodige etikettering en waar mogelijk ontzorgen en normaliseren.

HOOFDSTUK 7 Werken aan een duurzame toekomst

Algemene opvatting:

Voor de PK is duurzaamheid belangrijk. De klimaatverandering, de toename aan regenwater en de CO₂-uitstoot baren ons zorgen. Ook de lokale overheid heeft een bijdrage te leveren aan het verduurzamen van onze gemeente en ons land. De verduurzaming gaat nu te traag, er is versnelling nodig. De gemeente richt zich op duurzame projecten, die tegelijkertijd zoveel mogelijk de woningbouw, het milieu en de (lokale) werkgelegenheid ten goede komen. Inwoners, organisaties en bedrijven worden bij de uitvoering betrokken en profiteren van een eventueel (indirect) aanwijsbaar financieel voordeel. De luchtkwaliteit moet zowel in de stad als op het platteland verbeteren. Dit is een belangrijke voorwaarde om gezond te kunnen leven.

Duurzame energie

Bij duurzame energie gaat het vaak over lastig te begrijpen termen als megawatts, petajoules en percentages energie-neutraal. Dat is meer dan jammer, want het gaat juist om een onderwerp dat iedereen aangaat. Met de verduurzaming van de energie wordt energie lokaal: bedrijven en inwoners worden zelf energieproducent, met aardwarmte of zonnepanelen. Wij vinden dat onze gemeente samen met haar inwoners en ondernemers bij moet dragen aan het voorkomen van opwarming van de aarde en klimaatverandering. Het in Parijs bereikte, door alle landen ondersteunde, Klimaatakkoord onderstreept de urgentie van de energietransitie. Wij geloven ook, dat duurzaamheid een bijdrage kan geven aan onze lokale economie. Sommige lokale bedrijven plukken daar nu al de vruchten van. Als meer bedrijven volgen, kan onze gemeente de bakermat zijn van een duurzame, energie-neutrale gemeente.

De PK vindt dat we nadrukkelijk alle opties voor duurzame alternatieve energiebronnen moeten onderzoeken in onze gemeente, dus ook wind- en zonne-energie.

Luchtkwaliteit

Schone lucht is cruciaal voor onze gezondheid. Helaas is de kwaliteit van de lucht op sommige plekken in de stad of op het platteland onvoldoende. Dit moet verbeteren.

Het openbaar vervoer is voor ons waardevol. Het stimuleren van openbaar vervoer, elektrisch rijden en fietsen levert niet alleen een belangrijke bijdrage aan duurzaamheid, maar ook aan het tegengaan van luchtvervuiling. Het openbaar vervoer van de toekomst zal minder uitgaan van een type vervoer (bus, trein), maar meer van de behoefte van reizigers. Met de vergrijzing kan in een plattelandsgemeente de behoefte aan openbaar vervoer of regiotaxi toenemen, als men niet meer kan autorijden.

Luchtkwaliteit heeft in de landelijke gebieden ook te maken met de veehouderij. De intensieve veehouderij heeft naast alle risico's voor de volksgezondheid ook andere nadelige effecten zoals stankoverlast en de mestproductie. Wij zijn tegen megastallen. Deze geven een aanzienlijke milieubelasting en zijn bovendien niet goed voor het welzijn van de dieren.

Water(beheer)

Wij willen schoner en zichtbaar aantrekkelijker water in onze gemeente. Daarvoor is het nodig dat de chemische en ecologische waterkwaliteit verbetert. In een groot deel van ons oppervlaktewater zit bijvoorbeeld nog teveel meststof, bestrijdingsmiddelen, PAK's (teerachtige stoffen) en zware metalen als koper en zink. Het waterschap pakt dit aan met brongerichte maatregelen. De gemeente draagt hieraan bij bijvoorbeeld door de glastuinbouw en andere bedrijven aan te sluiten op de riolering en illegale lozingen aan te pakken. In samenwerking met de LTO en regionale uitvoeringsdiensten zoals de inspectie werken we aan de bewustwording over het belang van het stoppen van deze illegale lozingen. Landbouwers moeten afvalwater zuiveren voor zij het afvoeren via het riool. We investeren in regionale uitvoeringsdiensten, zodat er voldoende handhavers zijn in met name het buitengebied.

In de landelijke gebieden zullen er meer mogelijkheden voor waterberging moeten komen om het water uit de lucht en rivieren op te kunnen vangen op hoogtijdagen. Daarnaast zullen er ook maatregelen moeten worden genomen om door droogte veroorzaakte problemen aan te kunnen. De PK zoekt zoveel mogelijk de verbinding tussen waterberging en andere terreinen, zoals recreatie en energieopwekking.

Afval

De PK vindt dat de hoeveelheid afval, die gestort of verbrand wordt, zoveel mogelijk moet worden teruggebracht. Daarom zijn wij voor het scheiden van afval zodat afval opnieuw gebruikt kan worden. We streven naar een circulaire economie waarin afval dient als grondstof.

Het scheiden van afval is de basis van hergebruik en recycling. Het systeem van DIFTAR (gedifferentieerd tarief) kan behulpzaam zijn bij het streven naar duurzaamheid. DIFTAR bevordert zowel het scheiden van afval als het verminderen van het aanbod aan afval.

Hondenpoep

Hondenpoep wordt ervaren als een groot afvalprobleem in de openbare ruimte.

Hondenbelasting invoeren behoort wat ons betreft niet tot de oplossing en heeft volgens ons zelfs totaal geen zin. Uit onderzoek door het CBS blijkt dat dit juist averechts werkt en dat het invoeren van zo'n belasting leidt tot nog meer overlast van hondenpoep. Van de inkomsten zouden hondenbezitters weliswaar gefaciliteerd kunnen worden. Maar vaker zijn hondenbezitters niet bereid om zelf de hondenpoep op te ruimen wanneer ze ook al belasting betalen. Wij denken zelfs dat de verantwoordelijkheid van het opruimen gevoelsmatig verlegd wordt naar de gemeente ("we betalen immers niet voor niets hondenbelasting!").

Een positief hondenbeleid betekent bewustwording en vervolgens verantwoordelijkheid nemen. Bewustwording kost tijd. Zich verantwoordelijk gaan voelen voor zijn/haar eigen omgeving kost ook tijd. Omdenken kost 3 tot 4 jaar.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Duurzaamheid

1. Wij stellen een lokale klimaatverordening of agenda op. Daarin stellen we concrete doelen ten aanzien van de verduurzaming van woningen, bedrijven(terreinen), (overheids)gebouwen en onder- wijs- en zorginstellingen.
2. Wij hebben de ambitie dat onze gemeente in 2030 een CO2- neutrale gemeente is. Zoals ook in de aangenomen Energievisie staat.
3. Afsproken is dat als er al windmolens komen dat alleen bij het Wells Meer kan.
4. Wij willen energiecoöperaties voorrang geven bij de vergunningverlening. De deelnemers aan deze coöperaties zijn actieve burgers, die hun omgeving en de gevoeligheden goed kennen en die niet de weerstand kennen die projectontwikkelaars bijvoorbeeld wel oproepen.
5. We nemen besluiten door goed na te denken over en te overleggen met bewoners en ondernemers. We houden daarbij rekening met het draagvlak voor welke vorm van energieopwekking op welke locatie past..
6. De plannen voor een Energielandschap Wells Meer zijn groots. Om de ambitie van een energie-neutraal Bergen te bereiken in 2030 is zo'n groot plan wel nodig. Voor ons is cruciaal dat er draagvlak is bij de omwonenden en de andere inwoners in onze gemeente. Essentieel is dat al onze inwoners profiteren van het energie opwekken op deze manier. Er zal dus sprake moeten zijn van de coöperatie-gedachte. Door werkgelegenheid te creëren ondernemen we met de natuur in Bergen.
7. Wij stimuleren het gebruik van warmtepompen en zonnepanelen door voorlichtingscampagnes te organiseren, mensen attent te maken op subsidiemogelijkheden subsidies en daken van publieke gebouwen ter beschikking te stellen aan particulieren voor het plaatsen van zonnepanelen.
8. We voorzien al onze gemeentelijke gebouwen met geschikte daken van zonnecollectoren.
9. Wij maken met de corporaties afspraken maken kleinschalige energieopwekking voor en door huurders. Zo stimuleren we het gebruik van zonnepanelen bij huurders.
10. Wij stimuleren eigen initiatief en coöperaties voor decentrale energieopwekking via een lokaal energieloket. Wij willen zo'n informatiepunt binnen onze gemeente. Particulieren en organisaties kunnen daar terecht met al hun vragen over duurzaamheid. Alleen zo kunnen we de doelen uit de energievisie bereiken.
11. Alle sociale woningen zijn binnen 10 jaar goed geïsoleerd. Hierover maken we bindende afspraken met corporaties. De netto woonlasten mogen daardoor niet omhoog gaan.

12. Wij stimuleren de totstandkoming van energiecoöperaties waarin bewoners gezamenlijk energie gaan opwekken. Dat doen we door inhoudelijke ondersteuning (bijvoorbeeld juridisch) te leveren, maar ook door de weg te wijzen naar subsidies op zonnepanelen, warmte-koude-opslag (WKO) en voor andere veelbelovende duurzame energietechnologie. De toegang tot dit type coöperaties en initiatieven moet ook geborgd zijn voor mensen, die niet direct zelf een investeringsbedrag op tafel kunnen leggen.
13. De gemeente koopt 100% duurzame stroom in. Ook onze leveranciers en subsidie-ontvangende organisaties zullen hiertoe worden aangezet.
14. Bij aanbestedingen, kaveluitgifte en bestemmingsplannen nemen we duurzaamheid en energie(voorziening) op als eis. Net als het gebruik van energiebesparende maatregelen bij nieuwbouw.
15. We stimuleren duurzame alternatieven voor de verwarming van gebouwen in de gemeente. Zo willen we dat de gemeente in haar eigen gebouwen gebruik maakt van energiebesparende technologieën zoals warmte-koude-opslag en ledverlichting.
16. Wij begrijpen dat voor alternatieve energiebronnen er soms concessies gedaan moeten worden in relatie tot de inpassing hiervan in het landschap.
17. Door het aanleggen van oplaadpunten/snelladers we het gebruik van elektrische auto's en scooters stimuleren. De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld met haar eigen elektrische wagenpark.
18. We kiezen binnen de bebouwde kom voor 30 km-zones en veilige schoolroutes. Fietser en wandelaar zijn belangrijker dan auto en brommer.

Luchtkwaliteit

19. Wij werken niet mee aan de vestiging van megastallen in onze gemeente. Zo wie zo is bij vestiging van bedrijven het advies van de GGD is hierin doorslaggevend. De gezondheid van mensen is altijd leidend.
20. Wonen en intensieve veehouderij worden gescheiden.
21. Onze geurverordening wordt vernieuwd.
22. We stimuleren biomassa-centrales of mestvergisters door het meewerken aan bestemmingsplannen en door actieve begeleiding van dit soort initiatieven aan te bieden vanuit de gemeente.

Waterbeheer

23. We stellen in samenwerking met het waterschap een plan van aanpak op, gericht op de verbetering van de waterkwaliteit en het opvangen van regenwater.
24. De openbare ruimte wordt natuurlijk, ecologisch, en zonder gebruik van giftige stoffen beheerd.
25. We zullen onze dorpen rainproof moeten maken. We willen graag weten wat daarvoor nodig is. We denken aan waterdoorlatend straatwerk, de afvoer van schoon hemelwater naar de bodem of het oppervlaktewater, het gebruik van regentonnen, rainproof daken, meer oppervlaktewater en meer groengebieden in de dorpen.
26. Wij moedigen inwoners aan om hun regenwater af te voeren op eigen terrein. Dat kan bijvoorbeeld door minder tegels te gebruiken, meer groen te planten en door de regenpijp niet naar de riolering te leiden, maar naar eigen grond of een regenton/- reservoir.

Afval

27. Wij zijn tevreden over ons DIFTAR-systeem. DIFTAR kent echter ook risico's. Het principe is: de vervuiler betaalt. Niet iedereen kan kiezen voor het aanbieden van minder afval. Als je kleine kinderen hebt (luiers) of bij bepaalde ziekten (medicatie en ondersteunende artikelen) kan de inwoner niet kiezen voor het beperken van het aanbod aan afval. Mensen met een krappe beurs kunnen hierdoor in de problemen komen. Daarom handhaven wij de gratis voorziening hiervoor.
28. Wij willen dat er in de dorpen bladkorven geplaatst worden. Het geeft mensen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte in hun buurt. Het stimuleert de ontmoeting.
29. Toename van zwerfvuil in onze omgeving doet afbreuk aan de uitstraling, die we als toeristische, groene gemeente willen hebben. Er zijn vrijwilligers die sommige plekken wekelijks soms zelfs dagelijks schoonhouden. Misschien dat er bedrijven, organisaties, scholen of buurten zijn, die bermen of een gebied willen adopteren om zwerfvuil op te ruimen. Dat zouden we kunnen faciliteren.

30. Zoals ook de speciale zakken bestemd voor plastic afval zouden de opruimzakjes voor voor hondenpoep gratis kunnen worden aangeboden en op meerdere plaatsen verkrijgbaar moeten zijn.
31. Opruimzakjes dienen biologisch afbreekbaar te zijn.

HOOFDSTUK 8 Werken aan de kwaliteit van de Maasduinen

Algemene opvatting:

Of het nu gaat om toerisme, recreatie of de agrarische sector de kwaliteit van ons landschap staat voorop.

Natuur en recreatie en landbouw

Wij wonen in een fantastisch landschap: Nationaal Park de Maasduinen en de Noordelijke Maasvallei. De kwaliteit hiervan staat voor ons voorop. De op stapel staande maatregelen rondom de Maasbeveiliging mogen niet ten koste gaan van dit eeuwenoude cultuurlandschap. Dat vraagt om uitgebalanceerde planvorming in nauwe samenspraak met het waterschap en de bewoners.

Met ons Nationaal Park De Maasduinen kunnen wij een bijdrage leveren aan het herstel van de biodiversiteit in Nederland. Hiervoor werken wij samen met Het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en de particuliere boseigenaren. Wij vinden dat onze karakteristieke landschapselementen zoals de Maasheggen, onze mooie dorpsaanzichten met monumentale (laan)bomen, maar ook historische wandel- en fietspaden veel beter beschermd moeten worden, een duidelijke visie is nodig. Voor onze inwoners willen wij dat natuur en landschap in de omgeving gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk is, zonder die te schaden. Bijzondere aandacht verdient daarbij de problematiek van loslopende honden in de natuur. Een goede indeling in zones is hierbij van belang, waarbij wij staan voor voldoende hondenlosloopgebieden en daarbuiten striktere handhaving. Wij willen voorts een natuurlijk beheer van onze wegbermen bevorderen. Dit is goed voor de biodiversiteit, maar bloemrijke bermen vormen tevens een aanwinst voor ons landschap.

De kwaliteit van ons agrarisch landschap staat sterk onder druk. Voor intensieve veehouderij zien wij, mede vanuit het oogpunt van volksgezondheid, geen uitbreidingsmogelijkheden meer in de Maasduinen. Voor de geitenhouderij willen wij een strikt stand-still beleid. Zolang er nog onderzoek gedaan wordt naar de gevolgen hiervan, mogen nieuwe vergunningen niet worden verleend. Maasduinen en te veel mest gaan echt niet samen, wij willen schone en gezonde lucht en strikte handhaving van afgesproken milieumaatregelen.

Bij de instandhouding van een kwalitatief hoogwaardig agrarisch landschap is de boer onmisbaar. Wij willen vooral de grondgebonden landbouw met verbrede doelstelling stimuleren, waarbij de boer oog heeft voor natuur en landschap. Overschakeling naar meer biologische teelten is ook in het belang van het duurzaam behoud van de bodemproductiviteit. Zo juichen wij de ingezette overschakeling van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen naar biologische middelen bij de bloemen en vaste plantenteelt in de Maasduinen toe. Een verdere cultuurverandering naar een meer natuurinclusieve landbouw, die momenteel door de landbouwsector zelf verkend wordt, ondersteunen wij van harte.

Verder willen wij dat inwoners, verenigingen en dorpsraden, die zelf de handen uit de mouwen willen steken om het groen een kwaliteitsimpuls te geven, door de gemeente zo veel mogelijk worden gefaciliteerd.

Wij willen dat meer mensen dan alleen onze eigen inwoners kunnen genieten van ons mooie landschap. Onze mooie Maasduinen kunnen in de toeristische sector ook een bron van inkomsten zijn.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

Agrarische sector

1. Boeren hebben een belangrijke rol in het creëren van natuur als onderdeel van de transitie van de gangbare landbouw richting een meer duurzame landbouw. Dat is goed voor de biodiversiteit en het behoud van ons cultuurlandschap.
2. Geen uitbreiding Intensieve veehouderij. Maasduinen en mest gaan niet echt samen. Onze toeristen willen schone en gezonde lucht. Handhaving van afgesproken milieumaatregelen is belangrijk. Zolang er nog onderzoek gedaan wordt naar de gevolgen van intensieve veehouderij in het bijzonder ook de geitenhouderij is er stand-still beleid.

3. We willen inventariseren wat er aan leegstaande agrarische bebouwing is. Om verloedering te voorkomen is afspreken wat er daar wel mag gebeuren belangrijk. Groepswonen? Ateliers? Zorgverlening?

Landschap

4. In het Nationaal Park geen economische activiteiten, bosbouw uitgezonderd.
5. We zetten in op goede wandelpaden, fietsnetwerken en een groene omgeving/aankleding in onze dorpen. Een goed wandelpadennetwerk draagt bij aan de toegankelijkheid van natuur en landschap.
6. Als er al bebouwing komt in het landelijk gebied dan stellen we de voorwaarde dat dit landschappelijk wordt ingepast.
7. Ons cultuurlandschap, niet alleen de Maasduinen, maar ook de Maasvallei willen we koesteren, herstellen en/of beschermen. Want dat er bedreigingen zijn is duidelijk. Denk aan alles rondom de Hoogwater Veiligheid.
8. Herstel van Maasheggen en andere bijzondere landschapselementen. Gebruik maken van subsidiemogelijkheden zoals IKL, STIKA, Natuurrijk Limburg. Boerensubsidie voor bloemrijke akkerranden.
9. We beheren de openbare ruimte door natuurlijk en ecologisch bermbeheer, variatie in beplanting van perkjes en groenstroken en een gematigd kapbeleid. Bescherming van de biodiversiteit is hierbij belangrijk. Wij zijn voor bloemenbermen. Ook braakliggende kavels kunnen veranderen in bloemenvelden. Misschien kunnen we een bepaalde dier- of plantensoort adopteren.
10. Er zijn inwoners en dorpsraden die zelf de handen uit de mouwen willen steken om groen te beheren, mits door de gemeente gefaciliteerd, bv de struinpaden in Aijen.
11. We maken bomenbeleid. Inventariseer waardevolle bomen. Deze bomen mogen zeker niet gekapt worden.
12. Wij willen dat het nog overgebleven reliëf binnen de bebouwde kom beschermd wordt.
13. Laten we ook met de jeugd en jongeren overleggen hoe we om zullen gaan met onze groene omgeving. Wat zouden zij willen bijdragen?

Toerisme en recreatie

14. Wij willen speerpuntengeld voor Ondernemen met de natuur behouden. Dit is aanjaaggeld voor frisse ideeën door gebruik te maken van ons prachtige landschap de welvaart te verhogen.
15. De inrichting van het landschap is ook gebaat bij kwalitatief hoogwaardige toeristische verblijfsaccommodaties. Wat campings betreft moet er een kwaliteitsslag gemaakt worden. Permanente bewoning gaan we tegen. Wel zullen we dan ook voor alternatieven moeten zorgen voor mensen die tijdelijke opvang nodig hebben en voor seizoensarbeiders. Volop meedoen met provinciale initiatieven op dit vlak.
16. Er zijn vast met kleine ingrepen meer plekken in te richten waar gerecreëerd kan worden. Bv. De Loswal in Aijen.
17. Ook zullen we er zorg voor moeten dragen dat sommige gebieden niet overbelast worden.
18. Wij merken dat de bossen, duinen en onze natuurspeeltuinen erg in trek zijn onder dagrecreanten. Dat vergt extra opruimfaciliteiten en – capaciteit. Slimme combinaties uitgewerkt door buitendienst en het participatie-deel van het sociaal team zouden hier een oplossing voor moeten kunnen bieden.
19. We willen de dijken en kades kunnen gebruiken als wandel- en fietspaden met picknickgelegenheden om te kunnen recreëren.

Waterveiligheid

20. Om de waterveiligheid te kunnen garanderen zijn er ingrepen in het landschap nodig. Samen met inwoners, gemeente en waterschap zal er maatwerk geleverd moeten worden. Karakteristieke landschapselementen en dorpsaanzichten verdienen bescherming.
21. We moeten oppassen, dat de toeristische aantrekkingskracht van de Maasvallei niet door ingrepen in het landschap verdwijnt. Dan gooien we het kind met het badwater weg.

HOOFDSTUK 9 Werken aan een financieel solide gemeente

Algemene opvatting:

Financiën

Wij staan al jaren voor een solide financieel beleid. De OZB mag nooit een sluitpost van de begroting zijn en die verhogen we jaarlijks in principe enkel met een inflatiecorrectie.

Onze buffer voor tegenvallers, de zogenaamde weerstandscapaciteit, is vele malen ruimer dan wat van ons verwacht wordt. Daar waar een kleine 2 miljoen euro voor onze gemeente de minimale norm is en 5 miljoen een uitstekende buffer, bedraagt deze buffer momenteel bijna 10 miljoen euro. Te ruime buffers zijn in feite gelden die nooit zijn besteed aan onze inwoners. Zonder in de kritische zone te raken kan een deel van dat geld beter geïnvesteerd worden in onze gemeenschap. Wij spreken dan over incidenteel geld of eenmalige uitgave, waarvoor je geen verplichting aan gaat voor meerdere jaren. Daarom vinden wij als PK dat bijvoorbeeld goede eenmalige burgerinitiatieven best financieel ondersteund mogen worden als die de leefbaarheid ten goede komt. We begroten jaarlijks realistisch en financiële risico's brengen we in kaart en dekken we af.

Voor de PK betekent dit de komende raadsperiode:

1. De gemeente zorgt voor een positieve en stabiele financiële gemeentelijke huishouding.
2. We begroten realistisch
3. De meerjarenbegroting is sluitend
4. Het eigen vermogen alsmede de voorzieningen en reserveringen en ons weerstandsvermogen bevinden zich boven de door de provincie opgelegde normen. Een weerstandsratio van 4.0 vinden wij acceptabel.
5. We maken ons sterk voor een jaarlijks speerpuntenbudget specifiek voor " Burgerinitiatieven "
6. Bij projecten welke op termijn onderhoud nodig hebben, reserveren we voor dit onderhoud.